

Η

ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

5^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της στις 18 Αυγούστου 2021 με την εξής σύνθεση: Μιχαήλ Διαθεσόπουλος σε αναπλήρωση του Μιχαήλ Οικονόμου-Εισηγητής-Πρόεδρος, Χρυσάνθη Ζαράρη σε αναπλήρωση της Ευαγγελίας Μιχολίτση και Χρήστος Σώκος σε αναπλήρωση της Άννας Χριστοδουλάκου, Μέλη.

Για να εξετάσει την προδικαστική προσφυγή με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) Α.Ε.Π.Π. 1373/12.07.2021 της προσφεύγουσας εταιρείας «...», νομίμως εκπροσωπούμενης (εφεξής καλουμένη «προσφεύγουσα»).

Κατά της ...(εφεξής «αναθέτουσα αρχή»), όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Της πρώτης παρεμβαίνουσας με την επωνυμία «...», νομίμως εκπροσωπούμενης.

Της δεύτερης παρεμβαίνουσας με την επωνυμία «...», νομίμως εκπροσωπούμενης .

Με την προδικαστική προσφυγή η προσφεύγουσα επιδιώκει να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη υπ' αρ. πρωτ. 8041/6/25-οβ'/29.06.2021 απόφαση του Διευθυντή της Δ/σης ..., ως προς τα κεφάλαια της απόφασης αυτής που αφορούν στην απόρριψη της οικονομικής προσφοράς της, την αποδοχή της προσφοράς της εταιρείας «...» και την ανάδειξη της εταιρείας αυτής ως προσωρινής αναδόχου, καθώς και την αποδοχή της προσφοράς της εταιρείας «...», όπως εκπροσωπούνται νόμιμα, καθώς και κάθε άλλη συναφής, προγενέστερη ή μεταγενέστερη, πράξη ή παράλειψη της Αναθέτουσας Αρχής, να απορριφθεί η προσφορά της εταιρείας «...», και της εταιρείας «...».

Με αμφότερες τις παρεμβάσεις επιδιώκεται η απόρριψη της προσφυγής.

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε τον Εισηγητή.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, η Διεύθυνση ..., δυνάμει της υπτ' αρ. πρωτ. Διακήρυξης 8041/6/25-5721.04.2021 (Α.Δ.Α.Μ.: ...), που καταχωρήθηκε στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. την 21η/04/2021 και έλαβε συστημικό αύξοντα αριθμό ... στην πλατφόρμα Ε.Ι.Η.Δ.Η.Σ. (εφεξής καλούμενης χάριν συντομίας «Διακήρυξη»), προκήρυξε ανοικτό ηλεκτρονικό διαγωνισμό (άνω των ορίων), για την παροχή υπηρεσιών καθαριότητας στις κτιριακές εγκαταστάσεις στέγασης Διεύθυνσης ... καθώς και των υφιστάμενων ..., συστεγαζόμενων Τμημάτων ... και λοιπών Υπηρεσιών, για το χρονικό διάστημα από 01-01-2022 έως 31-12-2022, που στερούνται προσωπικού καθαριότητας, για το έτος 2022 προϋπολογισθείσας αξίας #230.000,00€# συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ (24%) και των νομίμων κρατήσεων, με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, αποκλειστικά βάσει της τιμής, ήτοι την χαμηλότερη τιμή προσφοράς. Η προσφεύγουσα υπέβαλε εμπροθέσμως και νομίμως την τεχνική και οικονομική προσφορά της στις 21/05/2021 ηλεκτρονικά μέσω της πλατφόρμας του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. (ηλεκτρονικός συστημικός αριθμός προσφοράς: 224645) και στη συνέχεια, επίσης εμπροθέσμως και νομίμως, κατέθεσε και τα έντυπα δικαιολογητικά, ως όφειλε. Στον ως άνω διαγωνισμό συμμετείχαν και οι εξής οικονομικοί φορείς (συνολικά 16). Την 27η/05/2021 η Αναθέτουσα Αρχή προχώρησε στην ηλεκτρονική αποσφράγιση του (υπο)φακέλλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής - Τεχνική προσφορά», ενώ στις 02/06/2021 πραγματοποιήθηκε και η ηλεκτρονική αποσφράγιση του (υπο)φακέλλου «Οικονομική προσφορά». Μετά το άνοιγμα των οικονομικών προσφορών, η Επιτροπή Διενέργειας και Αξιολόγησης της Αναθέτουσας Αρχής με το υπ' αριθ. πρωτ. 8041 /6/25-νζ'/03.06.2021 έγγραφό της, ζήτησε από την προσφεύγουσα τις εξής διευκρινίσεις: «[...] Με την από 21/05/2021 Οικονομική Προσφορά σας για το παράρτημα Ζ' «ΑΝΑΛΥΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ,» της υπ' αριθμ. 8041 /6/25-δ' από 21/04/2021 Διακήρυξης Διαγωνισμού, (Α.Δ.Α. Μ. ...), Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. ... και συγκεκριμένα για τον πίνακα μηνιαίας ανάλυσης οικονομικής προσφοράς καθαριότητας - στοιχεία αρ 68 Ν. 3863/2010 (όπως τροποποιήθηκε και ισχύει) παρακαλούμε, όπως μας διευκρινίσετε αναλυτικό

πώς προκύπτουν και πως υπολογίστηκαν τα ποσό που αναφέρονται στα εδάφια (Ε') νόμιμες υπέρ δημοσίου και τρίτων κρατήσεις (5,72596 %) και εδάφιο ΣΤ' (παρακράτηση φόρου εισοδήματος 8%). Κατόπιν των ανωτέρω, παρακαλούμε όπως διευκρινίσετε εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την επόμενη της κοινοποίησης του παρόντος, ως ορίζεται στο άρθρο 102 του Ν. 4412/2016.[...]» οι οποίες και παρασχέθησαν. Στις 29/06/2021 μας κοινοποιήθηκε ηλεκτρονικά η με Αριθμ. Πρωτ.: 8041/6/25- ΟΙΚ- 29.06.2021 ΑΠΟΦΑΣΗ (προσβαλλόμενη) του Διευθυντή της Διεύθυνσης ... με θέμα «Αποδοχή-απόρριψη προσφορών που κατατέθηκαν στο πλαίσιο του διεθνούς, ανοιχτού Διαγωνισμού της υπ' αριθμ. 8041/6/25-δ' από 21/04/2021 Διακήρυξης, (Α.Δ.Α.Μ. ...), Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ.: ..., η οποία αφορά την παροχή Υπηρεσιών καθαριότητας για το χρονικό διάστημα από 01/01/2022 έως και 31/12/2022, για τις κτιριακές εγκαταστάσεις στέγασης της Διεύθυνσης ...καθώς και των υφισταμένων ... και συστεγαζόμενων Τμημάτων ... και λοιπών Υπηρεσιών-συνολικής εκτιμώμενης αξίας #185.483,83€# ευρώ, συμπεριλαμβανομένου των νόμιμων κρατήσεων και μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. - ανάδειξη προσωρινού αναδόχου». Με την ως άνω απόφαση αποφασίστηκαν τα εξής . «[...] Η οικονομική προσφορά του οικονομικού φορέα «I... (...), Α.Φ.Μ. ...», καλύπτει όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά της υπ' αριθμ. 8041/6/25-δ' από 21/04/2021 Διακήρυξης Διαγωνισμού,(Α.Δ.Α.Μ. ...), Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. ... η οποία αφορά την παροχή Υπηρεσιών καθαριότητας για το χρονικό διάστημα από 01/01/2022 έως και 31/12/2022, για τις κτιριακές εγκαταστάσεις στέγασης της Διεύθυνσης ...καθώς και των υφισταμένων ... και συστεγαζόμενων Τμημάτων ... και λοιπών Υπηρεσιών. Εν συνεχεία, διαπιστώθηκε ότι στην από 21/05/2021 Οικονομική Προσφορά, του ανωτέρω οικονομικού φορέα, στο παράρτημα (Σ') «ΑΝΑΔΥΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ,» της υπ' αριθμ. 8041/6/25-δ' από 21/04/2021 Διακήρυξης Διαγωνισμού και συγκεκριμένα στον πίνακα μηνιαίας ανάλυσης οικονομικής προσφοράς καθαριότητας - στοιχεία αρ 68 Ν. 3863/2010 (όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, αναφέρει στο εδάφιο (ΣΤ') (παρακράτηση φόρου εισοδήματος 8%) εξακόσια ογδόντα έξι ευρώ και πενήντα έξι λεπτά (#686,56€), και στο εδάφιο (Ε') νόμιμες υπέρ δημοσίου και τρίτων κρατήσεις

5,72596% αναφέρει τετρακόσια ενενήντα ένα ευρώ και σαράντα λεπτά (#491,40€#) μηνιαίως. Για τον λόγο αυτό η επιτροπή διαγωνισμού έκρινε αναγκαίο να ζητήσει εξηγήσεις-διευκρινήσεις για τον τρόπο υπολογισμού για τα εδάφια (ΣΤ') και (Ε') του παραρτήματος (Ζ') «ΑΝΑΛΥΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ. Η επιτροπή λαμβάνοντας υπόψη: Την απάντηση του οικονομικού φορέα, • Ότι η διακήρυξη του διαγωνισμού ως κανονιστική πράξη δεσμεύει με τους όρους της τόσο τους τρίτους προς τους οποίους απευθύνεται, όσο και το ίδιο το νομικό πρόσωπο που προκηρύσσει το σχετικό διαγωνισμό, •

ότι δεν έχει ασκηθεί από κανέναν από τους συμμετέχοντες οικονομικούς φορείς προσφυγή κατά της διακήρυξης και συνεπώς αποδέχονται ανεπιφύλακτα τους όρους της με ποινή αποκλεισμού, • ότι ο ανωτέρω οικονομικός φορέας δεν έλαβε υπόψη του για τον υπολογισμό των εδαφίων (Ε') νόμιμες υπέρ δημοσίου και τρίτων κρατήσεις 5,72596% και (ΣΤ') παρακράτηση φόρου εισοδήματος 8%, το υπόδειγμα (Η') {ΟΔΗΓΙΕΣ - ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΩΝ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ} της υπ' αριθμ. 8041/6/25-δ' από 21/ 0412021 Διακήρυξη Διαγωνισμού, • ότι η προσφορά του για τα εδάφια (ΣΤ') και (Ε') του παραρτήματος Ζ' «ΑΝΑΛΥΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ υπολείπονται του ελάχιστου ποσού μηνιαίως σύμφωνα με τις οδηγίες υπολογισμού του παραρτήματος (Η') της υπ' αριθμ. 8041/6/25-δ' από 21/04/2021 Διακήρυξης Διαγωνισμού. • Την παρ. 2.4.6 της υπ' αριθμ. 8041/6/25-δ' από 21/04/2021 Διακήρυξη Διαγωνισμού ότι η Αναθέτουσα Αρχή, με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά: "α) η οποία δεν υποβάλλεται εμπρόθεσμα, με τον τρόπο και με το περιεχόμενο που ορίζεται στην παρούσα Διακήρυξη και συγκεκριμένα στις παραγράφους 2.4.1 (Γενικοί όροι υποβολής προσφορών), 2.4.2 (Χρόνος και τρόπος υποβολής προσφορών), 2.4.3 (Περιεχόμενα φακέλου «Δικαιολογητικά συμμετοχής -Τεχνική προσφορά»), 2.4.4 (Περιεχόμενα φακέλου «Οικονομική προσφορά» / Τρόπος [15] σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών), 2.4.5 (Χρόνος ισχύος των προσφορών), 3.1 (Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών), 3.2 (Πρόσκληση υποβολής δικαιολογητικών προσωρινού

αναδόχου - Δικαιολογητικά προσωρινού αναδόχου) της παρούσας, β) η οποία περιέχει ατέλειες, ελλείψεις, ασάφειες ή σφάλματα, εφόσον αυτά δεν επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση ή, εφόσον επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση, δεν έχουν αποκατασταθεί κατά την αποσαφήνιση και την συμπλήρωσή της σύμφωνα με την παράγραφο 3.1.1. της παρούσης Διακήρυξης“. Γνωμοδοτεί ότι αποτελούν νόμιμο λόγο αποκλεισμού ο τρόπος υπολογισμού της παρακράτησης φόρου και των νόμιμων υπέρ δημοσίου και τρίτων κρατήσεις καθώς υπολείπονται του ελάχιστου ποσού μηνιαίως σύμφωνα με τις οδηγίες υπολογισμού του παραρτήματος (Η') της υπ' αριθμ. 8041 /6/25-δ' από 21/04/2021 Διακήρυξης Διαγωνισμού. Κατόπιν των ανωτέρω, η προσφορά του ΔΕΝ κρίνεται αποδεκτή. [...]» Με την ίδια ως άνω απόφαση, αναδείχθηκε η εταιρεία «...», ως προσωρινή ανάδοχος για την παροχή υπηρεσιών καθαριότητας για το χρονικό διάστημα από 01/01/2022 έως και 31/12/2022, για τις κτιριακές εγκαταστάσεις στέγασης της Διεύθυνσης ...καθώς και των υφισταμένων ... και συσχετιζόμενων Τμημάτων ... και λοιπών Υπηρεσιών, διότι, όπως επί λέξει αναφέρεται στην ως άνω απόφαση: «[...] η προσφορά του (ηλεκτρονικός συστημικός αριθμός προσφοράς 224491 και ημερομηνία υποβολής 21/05/2021) βρέθηκε πλήρης, σύμφωνη με τους όρους της υπ' αριθμ. 8041 /6/25-δ' από 21/04/2021 Διακήρυξης Διαγωνισμού της Δ/σης ..., με Α.Δ.Α.Μ.: ..., ΕΣΗΔΗΣ : ...με συνολική προσφερθείσα μηνιαία τιμή, οχτώ χιλιάδες επτακοσίων δέκα εννέα ευρώ (#8.719,00 €) μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α 24%, για το σύνολο των υπό παροχή υπηρεσιών (σύμφωνα με το ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β ' της ανωτέρω διακήρυξης).

2. Επειδή, για την άσκηση της προσφυγής έχει καταβληθεί νόμιμο επαράβολο σύμφωνα με το άρθρο 363 του ν. 4412/2016 και άρθρο 5 του ΠΔ 39/2017, με κωδικό ... αξίας 1855,00 Ευρώ € ,εκτύπωση από την ιστοσελίδα της ΓΓΠΣ όπου αναφέρεται ως κατάσταση παραβόλου «δεσμευμένο» και φέρεται ως «αυτόματης δέσμευσης»].

3. Επειδή, η προσφυγή, ενόψει του αντικειμένου του διαγωνισμού, της συνολικής προϋπολογισθείσας δαπάνης, σύμφωνα με το άρθρο 345 παρ. 1 του Ν. 4412/2016 και το άρθρο 1 περ. α) του Π.Δ. 39/2017, καθώς και του

χρόνου δημοσίευσης της Διακήρυξης, σύμφωνα με τα άρθρα 5 περ. β), 61 παρ. 1, 120 παρ. 1, 376 και 379 παρ. 7 του Ν. 4412/2016, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του Βιβλίου IV του Ν. 4412/2016 και στην καθ' ύλην και κατά χρόνο αρμοδιότητα της Α.Ε.Π.Π.

4. Επειδή, η προσφυγή έχει κατατεθεί εμπροθέσμως, σύμφωνα με το άρθρο 361 παρ. 1 του Ν. 4412/2016, το άρθρο 4 παρ. 1 περ. α) και το άρθρο 8 παρ. 3 του Π.Δ. 39/2017, καθώς στις 29/06/2021, έλαβε γνώση της προσβαλλόμενης η προσφεύγουσα και η προσφυγή κατατέθηκε στις 09.07.2021, δε, στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού και κοινοποιήθηκε αυθημερόν με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στην Α.Ε.Π.Π. από την προσφεύγουσα.

5. Επειδή, καταρχήν μετ' εννόμου συμφέροντος ασκεί η προσφεύγουσα την προδικαστική προσφυγή, καθώς, επιδιώκει την αποδοχή της προσφυγής της, επί τω τέλει ανάληψης της εν θέματι σύμβασης.

6. Επειδή, στις 09.07.2021 η αναθέτουσα αρχή προέβη σε κοινοποίηση της υπό εξέταση προσφυγής προς κάθε ενδιαφερόμενο τρίτο μέσω του συστήματος «επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 περ. α) του Π.Δ. 39/2017. Επ' αυτής ασκήθησαν παραδεκτώς οι οικείες παρεμβάσεις.

7. Επειδή, με την προσφυγή της, η προσφεύγουσα, όπως αναλυτικότερα αναπτύσσει σε αυτήν, προβάλλει συγκεκριμένους ισχυρισμούς ως προς τη μη νόμιμη, κατ' αυτήν, προσβαλλόμενη.

8. Επειδή, στο άρθρο 36 του διέποντος τον επίμαχο διαγωνισμό ν. 4412/2016, [ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ] ορίζεται ότι: «Υποχρέωση χρήσης - Λειτουργία ΕΣΗΔΗΣ 1. Οι αναθέτουσες αρχές υποχρεούνται να χρησιμοποιούν το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. σε όλα τα στάδια της διαδικασίας σύναψης δημοσίων συμβάσεων του παρόντος νόμου, με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, χωρίς να συμπεριλαμβάνεται ο ΦΠΑ. 2. Το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. οφείλει να συμμορφώνεται με: α) τις απαιτήσεις του Παραρτήματος IV του Προσαρτήματος Α' και β) τους

κανόνες του παρόντος άρθρου και των άρθρων 22 και 37. Πέραν των ανωτέρω το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. οφείλει να τηρεί τα οριζόμενα: α) στο ν. 3979/2011 (Α' 138) και στην κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθείσα νομοθεσία, ιδίως στο Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΠΗΔ), το οποίο κυρώθηκε με την ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989/2012 απόφαση του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Β' 1301) και β) στο π.δ. 25/2014 (Α' 44). 3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων ρυθμίζονται τα τεχνικά ζητήματα που αφορούν την ανάθεση και εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών σχετικά με: α) ...β) τους όρους και τις προϋποθέσεις για την υποβολή, τη γνωστοποίηση, τη διακίνηση εγγράφων μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, τον τύπο και το περιεχόμενό τους, τον προσδιορισμό του χρόνου αποστολής ή παραλαβής και τον υπολογισμό των προθεσμιών, τα τεκμήρια γνωστοποίησης και απόκτησης πρόσβασης από τον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, καθώς και τον τρόπο και την απόδειξη πρόσβασης σε έγγραφα μέσω του ΕΣΗΔΗΣ και χορήγησης αντιγράφων, γ) ... δ) τη διαβάθμιση των χρηστών, τον τρόπο πρόσβασης και μελέτης των εγγράφων των διαγωνισμών και τη δημιουργία και χορήγηση αντιγράφων με χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), τα αντίστοιχα αναγνωριστικά και διαπιστευτήρια και τα ειδικότερα θέματα και μεθόδους συγγραφής, αυθεντικοποίησης, την πολιτική ασφάλειας του δικτυακού τόπου και την εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας για την προστασία προσωπικών δεδομένων των χρηστών του ΕΣΗΔΗΣ και ε) τους όρους και τις προϋποθέσεις που εξασφαλίζουν, σε τεχνικό επίπεδο, την αδιάλειπτη και ορθή λειτουργία του ΕΣΗΔΗΣ στη Γενική Γραμματεία Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών..... Περαιτέρω, ως προς την πολιτική ... του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ., στο άρθρο 37 του ν.4412/2016 ορίζεται ότι «1. Το επίπεδο ... του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. πρέπει να είναι ανάλογο προς τους κινδύνους. 2. Στα εργαλεία και τις συσκευές για την ηλεκτρονική διαβίβαση και παραλαβή προσφορών, καθώς και για την ηλεκτρονική παραλαβή αιτήσεων συμμετοχής πρέπει: α) να είναι διαθέσιμες στους ενδιαφερομένους οι πληροφορίες σχετικά με τις

προδιαγραφές για την ηλεκτρονική υποβολή προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής, συμπεριλαμβανομένης της κρυπτογράφησης και της χρονοσήμανσης, β) [όπως το εδάφιο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 107 παρ.2 του ν. 4497/2017 (Α' 171)] να απαιτούνται προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές, όπως ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014. Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να αποδέχονται τις προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές που υποστηρίζονται από αναγνωρισμένο πιστοποιητικό, λαμβάνοντας υπόψη αν τα πιστοποιητικά χορηγούνται από έναν πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, ο οποίος περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπιστευσης που προβλέπεται στην Απόφαση 2009/767/ΕΚ της Επιτροπής, ανεξάρτητα από το αν έχουν δημιουργηθεί με ή χωρίς ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφών, με την επιφύλαξη της συμμόρφωσης με τις ακόλουθες προϋποθέσεις: αα) οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να καθορίζουν τον απαιτούμενο μορφότυπο προηγμένων υπογραφών, βάσει των μορφοτύπων που έχουν θεσπιστεί με την Απόφαση 2011/130/ΕΕ της Επιτροπής και να θέτουν σε εφαρμογή τα αναγκαία μέτρα ώστε να είναι σε θέση να επεξεργαστούν τεχνικά τους εν λόγω μορφότυπους όταν χρησιμοποιείται διαφορετικός μορφότυπος ηλεκτρονικής υπογραφής, τότε η ηλεκτρονική υπογραφή ή ο φορέας του ηλεκτρονικού εγγράφου περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τις ισχύουσες δυνατότητες επικύρωσης, υπό την ευθύνη της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ). Οι δυνατότητες επικύρωσης επιτρέπουν στην αναθέτουσα αρχή να επικυρώνει, σε σύγχρονη σύνδεση, δωρεάν και κατά τρόπο κατανοητό για άτομα με διαφορετική μητρική γλώσσα, την ηλεκτρονική υπογραφή που έχει παραληφθεί, ως προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, υποστηριζόμενη από αναγνωρισμένο πιστοποιητικό. Η ΕΕΤΤ κοινοποιεί τις πληροφορίες σχετικά με τον πάροχο των υπηρεσιών επικύρωσης στην Επιτροπή, ββ) σε περίπτωση προσφορών που υπογράφονται με την υποστήριξη αναγνωρισμένου πιστοποιητικού που περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπιστευσης, οι αναθέτουσες αρχές δεν πρέπει να εφαρμόζουν πρόσθετες απαιτήσεις που ενδέχεται να εμποδίσουν τη χρήση των εν λόγω υπογραφών από τους προσφέροντες. ...».

9. Επειδή, ο Κανονισμός (ΕΕ) 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2014, σχετικά με την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά και την κατάργηση της οδηγίας 1999/93/ΕΚ (ΕΕ L 257 της 28.8.2014) ορίζει στο άρθρο 25 ότι: «1. Δεν απορρίπτονται η νομική ισχύς και το παραδεκτό της ηλεκτρονικής υπογραφής ως αποδεικτικού στοιχείου σε νομικές διαδικασίες μόνο λόγω του γεγονότος ότι είναι σε ηλεκτρονική μορφή ή ότι δεν πληροί όλες τις απαιτήσεις για τις εγκεκριμένες ηλεκτρονικές υπογραφές. 2. Η εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή έχει νομική ισχύ ισοδύναμη με την ιδιόχειρη υπογραφή. 3. Εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή βασιζόμενη σε εγκεκριμένο πιστοποιητικό που έχει εκδοθεί σε ένα κράτος μέλος αναγνωρίζεται ως τέτοια σε όλα τα άλλα κράτη μέλη», στο άρθρο 26 ότι: «Μία προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή πληροί τις ακόλουθες απαιτήσεις: α)συνδέεται κατά τρόπο μοναδικό με τον υπογράφοντα β)είναι ικανή να ταυτοποιεί τον υπογράφοντα γ)δημιουργείται με δεδομένα δημιουργίας ηλεκτρονικής υπογραφής τα οποία ο υπογράφων μπορεί, με υψηλό βαθμό εμπιστοσύνης, να χρησιμοποιεί υπό τον αποκλειστικό του έλεγχο, και δ)συνδέεται με τα δεδομένα που έχουν υπογραφεί σε σχέση με αυτήν κατά τρόπο ώστε να μπορεί να ανιχνευθεί οποιαδήποτε επακόλουθη τροποποίηση των εν λόγω δεδομένων» και στο άρθρο 27 ότι: «1. ... 2. Εάν ένα κράτος μέλος απαιτεί προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που βασίζεται σε εγκεκριμένο πιστοποιητικό για τη χρήση μιας επιγραμμικής υπηρεσίας που προσφέρεται από φορέα του δημόσιου τομέα ή για λογαριασμό του, το εν λόγω κράτος μέλος αναγνωρίζει τις προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές που βασίζονται σε εγκεκριμένο πιστοποιητικό και τις εγκεκριμένες ηλεκτρονικές υπογραφές τουλάχιστον με τους μορφότυπους ή με τις μεθόδους που καθορίζονται στις εκτελεστικές πράξεις που αναφέρονται στην παράγραφο 5».

10. Επειδή, σύμφωνα με τον Ν.4727/2020 «Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) - Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α'

184/23.09.2020) προβλέπεται ότι: «[...] Άρθρο 2 Ορισμοί Για τους σκοπούς του παρόντος νοούνται ως: [...] 2. Αρχή Πιστοποίησης: η οντότητα που είναι αρμόδια για την τεχνική διαχείριση των πιστοποιητικών ηλεκτρονικής υπογραφής ή ηλεκτρονικής σφραγίδας ή ηλεκτρονικής χρονοσφραγίδας για ολόκληρο τον κύκλο ζωής τους [...] 6. Αυθεντικοποίηση: ηλεκτρονική διαδικασία επαλήθευσης/επιβεβαίωσης ταυτότητας και των τυχόν ειδικών χαρακτηριστικών φυσικού ή νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας, που βασίζεται σε χορηγηθέντα διαπιστευτήρια [...] 8. Δεδομένα δημιουργίας ηλεκτρονικής υπογραφής: μοναδικά δεδομένα που χρησιμοποιούνται από τον υπογράφοντα για τη δημιουργία ηλεκτρονικής υπογραφής [...] 14. Διάταξη δημιουργίας ηλεκτρονικής υπογραφής: διατεταγμένο υλικό ή λογισμικό που χρησιμοποιείται για τη δημιουργία ηλεκτρονικής υπογραφής [...] 17. Εγκεκριμένη διάταξη δημιουργίας ηλεκτρονικής υπογραφής: διάταξη δημιουργίας ηλεκτρονικής υπογραφής που πληροί τις απαιτήσεις του Παραρτήματος II του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014 [...] 20. Εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή: προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που δημιουργείται από εγκεκριμένη διάταξη δημιουργίας ηλεκτρονικής υπογραφής και η οποία βασίζεται σε εγκεκριμένο πιστοποιητικό ηλεκτρονικής υπογραφής [...] 24. Εγκεκριμένο πιστοποιητικό ηλεκτρονικής υπογραφής: πιστοποιητικό ηλεκτρονικών υπογραφών που εκδίδεται από εγκεκριμένο πάροχο υπηρεσιών εμπιστοσύνης και πληροί τις οριζόμενες στο Παράρτημα I του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014 απαιτήσεις [...] 27. Επικύρωση ηλεκτρονικής υπογραφής ή σφραγίδας: η διαδικασία ελέγχου και επιβεβαίωσης ότι μια ηλεκτρονική υπογραφή ή σφραγίδα είναι έγκυρη [...] 35. Ηλεκτρονική υπογραφή: δεδομένα σε ηλεκτρονική μορφή, τα οποία είναι συνημμένα σε άλλα ηλεκτρονικά δεδομένα ή συσχετίζονται λογικά με άλλα δεδομένα σε ηλεκτρονική μορφή και τα οποία χρησιμοποιούνται από τον υπογράφοντα για να υπογράψει [...] 49. Προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή: ηλεκτρονική υπογραφή που πληροί τις ακόλουθες απαιτήσεις: α) συνδέεται κατά τρόπο μοναδικό με τον υπογράφοντα, β) είναι ικανή να ταυτοποιεί τον υπογράφοντα, γ) δημιουργείται με δεδομένα δημιουργίας ηλεκτρονικής υπογραφής τα οποία ο υπογράφων μπορεί, με υψηλό βαθμό εμπιστοσύνης, να χρησιμοποιεί υπό τον αποκλειστικό

του έλεγχου, και δ) συνδέεται με τα δεδομένα που έχουν υπογραφεί σε σχέση με αυτή, κατά τρόπο ώστε να μπορεί να ανιχνευθεί οποιαδήποτε επακόλουθη τροποποίηση των εν λόγω δεδομένων [...] Άρθρο 15 Ηλεκτρονικά ιδιωτικά έγγραφα 1. Ηλεκτρονικά ιδιωτικά έγγραφα που εκδίδονται από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες με χρήση εγκεκριμένης ηλεκτρονικής υπογραφής ή εγκεκριμένης ηλεκτρονικής σφραγίδας, γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά από τους φορείς του δημόσιου τομέα, από τα δικαστήρια όλων των βαθμών και τις εισαγγελίες όλης της χώρας και από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες κατά την ηλεκτρονική διακίνησή τους [...] Άρθρο 50 Νομική ισχύς ηλεκτρονικών υπογραφών και σφραγίδων 1. Τα ηλεκτρονικά έγγραφα που εκδίδονται από νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα υπογράφονται με την εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή του νόμιμου εκπροσώπου τους, και τίθεται σε αυτά η εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα της περ. 27 του άρθρου 3 του Κανονισμού eIDAS, όπου η τελευταία απαιτείται. Στα ως άνω έγγραφα η εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή του νόμιμου εκπροσώπου και η εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα επέχουν θέση ιδιόχειρης υπογραφής και πρωτότυπης σφραγίδας αντίστοιχα [...] Άρθρο 58 Αρχή Πιστοποίησης του Ελληνικού Δημοσίου [...] 4. Ο Κανονισμός Πιστοποίησης της Α.Π.Ε.Δ. καθορίζει τους όρους για την παροχή υπηρεσιών εμπιστοσύνης, ορίζει ποιες υπηρεσίες εμπιστοσύνης (εγκεκριμένες ή μη) παρέχει η Α.Π.Ε.Δ. και ρυθμίζει κάθε θέμα που αφορά στην παροχή υπηρεσιών εμπιστοσύνης και τη συμμόρφωση με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο [...] Άρθρο 100 Βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής - Επικύρωση των αντιγράφων Τροποποίηση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας 1. Στο τέλος της παρ. 1 του άρθρου 11 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α` 45) προστίθεται εδάφιο ως εξής: «Στις περιπτώσεις που ο νόμος απαιτεί βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής του ενδιαφερομένου, αρκεί η εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή η εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα του ενδιαφερομένου, εφόσον το έγγραφο διακινείται ηλεκτρονικά [...] Άρθρο 108 Καταργούμενες διατάξεις. Από τη θέση σε ισχύ του παρόντος καταργούνται οι κάτωθι διατάξεις: [...] 15. Το π.δ. 150/2001 (Α` 150) [...]». Με τον Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

και του Συμβουλίου της 23ης Ιουλίου 2014 ρυθμίστηκαν θέματα σχετικά με την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά και καταργήθηκε, από την 1η Ιουλίου 2016 (άρθρο 50 του Κανονισμού), η Οδηγία 1999/93/ΕΚ. Στο Τμήμα 4 του Κανονισμού (άρθρα 25-34) ρυθμίζονται τα των ηλεκτρονικών υπογραφών. Ειδικότερα, στο άρθρο 25 του Κανονισμού ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι: «1. ... 2. Η εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή έχει νομική ισχύ ισοδύναμη με την ιδιόχειρη υπογραφή. 3. ...», σύμφωνα δε με το άρθρο 26 του Κανονισμού, «Μία προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή πληροί τις ακόλουθες απαιτήσεις: α) συνδέεται κατά τρόπο μοναδικό με τον υπογράφοντα, β) είναι ικανή να ταυτοποιεί τον υπογράφοντα, γ) δημιουργείται με δεδομένα δημιουργίας ηλεκτρονικής υπογραφής τα οποία ο υπογράφων μπορεί, με υψηλό βαθμό εμπιστοσύνης, να χρησιμοποιεί υπό τον αποκλειστικό του έλεγχο, και δ) συνδέεται με τα δεδομένα που έχουν υπογραφεί σε σχέση με αυτήν κατά τρόπο ώστε να μπορεί να ανιχνευθεί οποιαδήποτε επακόλουθη τροποποίηση των εν λόγω δεδομένων». Εξάλλου, στο Τμήμα 6 του Κανονισμού (άρθρα 41-42) ρυθμίζονται τα των ηλεκτρονικών χρονοσφραγίδων. Ειδικότερα, στο άρθρο 41 του Κανονισμού ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι: «1. ... 2. Η εγκεκριμένη ηλεκτρονική χρονοσφραγίδα χαίρει του τεκμηρίου της ακρίβειας της ημερομηνίας και της ώρας που αναφέρει καθώς και της ακεραιότητας των δεδομένων με τα οποία συνδέονται η ημερομηνία και η ώρα. 3. ...», στο δε άρθρο 42 του Κανονισμού ορίζεται ότι: «1. Η εγκεκριμένη ηλεκτρονική χρονοσφραγίδα πληροί τις ακόλουθες απαιτήσεις: α) συνδέει την ημερομηνία και την ώρα με τα δεδομένα κατά τέτοιο τρόπο ώστε να αποκλείεται ευλόγως η δυνατότητα μη ανιχνεύσιμης τροποποίησης των δεδομένων· β) βασίζεται σε χρονική πηγή ακριβείας συνδεδεμένη με τη Συντονισμένη Παγκόσμια Ωρα· και γ) φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική σφραγίδα του εγκεκριμένου παρόχου υπηρεσιών εμπιστοσύνης ή έχει υπογραφεί με κάποια άλλη ανάλογη μέθοδο....». Άρθρο 3: Ηλεκτρονική υποβολή φακέλου προσφοράς. Σύμφωνα με το άρθρο 3.1. της διακήρυξης «Οι προσφορές υποβάλλονται από τους ενδιαφερομένους ηλεκτρονικά, μέσω της διαδικτυακής

πύλης www.promitheus.gov.gr του ΕΣΗΔΗΣ, μέχρι την καταληκτική ημερομηνία και ώρα που ορίζεται στο άρθρο 18 της παρούσας διακήρυξης, σε ηλεκτρονικό φάκελο του υποσυστήματος. Για τη συμμετοχή στην παρούσα διαδικασία οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς απαιτείται να διαθέτουν ψηφιακή υπογραφή, χορηγούμενη από πιστοποιημένη αρχή παροχής ψηφιακής υπογραφής και να εγγραφούν στο ηλεκτρονικό σύστημα (ΕΣΗΔΗΣ- Διαδικτυακή πύλη www.promitheus.gov.gr) ακολουθώντας τη διαδικασία εγγραφής του άρθρου 5 παρ. 1.2 έως 1.4 της Κοινής Υπουργικής Απόφασης με αρ. 117384/26-10-2017 (3821 Β') «Ρυθμίσεις τεχνικών ζητημάτων που αφορούν την ανάθεση των Δημοσίων Συμβάσεων έργων, μελετών, και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών με χρήση των επιμέρους εργαλείων και διαδικασιών του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.)». Η ένωση οικονομικών φορέων υποβάλλει κοινή προσφορά, η οποία υποχρεωτικά υπογράφεται ψηφιακά, είτε από όλους τους οικονομικούς φορείς που αποτελούν την ένωση, είτε από εκπρόσωπό τους, νομίμως εξουσιοδοτημένο. Στην προσφορά, επί ποινή απόρριψης της προσφοράς, προσδιορίζεται η έκταση και το είδος της συμμετοχής του κάθε μέλους της ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της κατανομής αμοιβής μεταξύ τους, καθώς και ο εκπρόσωπος/συντονιστής αυτής».

11. Επειδή, από τον συνδυασμό των ανωτέρω παρατεθεισών διατάξεων των άρθρων 362 παρ. 1 του ν. 4412/2016 και 8 παρ. 4 του π.δ. 39/2017 αφ' ενός και 36-37 του ν. 4412/2016 και 8 παρ. 3 και 19 παρ. 1 της Υ.Α. υπ' αριθμ. 56902/215/19.5.2017 αφ' ετέρου, προκύπτει ότι, προκειμένου περί διαγωνισμών που διενεργούνται ηλεκτρονικώς μέσω του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ., η προδικαστική προσφυγή κατά των πράξεων της διαγωνιστικής διαδικασίας, η οποία κατατίθεται στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, απαιτείται να φέρει, όπως και όλα τα έγγραφα που υποβάλλονται από τους συμμετέχοντες οικονομικούς φορείς μέσω του Συστήματος, προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή (ΣΤΕ 882/2021 και ad hoc ΔΕφΘεσς 50/2021).

12. Επειδή, περαιτέρω από τις ως άνω διατάξεις προκύπτει ότι ως «προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή» νοείται εκείνη που συνδέεται

μονοσήμαντα με τον υπογράφοντα και είναι ικανή να καθορίσει ειδικά και αποκλειστικά την ταυτότητά του, έχει δε δημιουργηθεί με μέσα, που ο υπογράφων μπορεί να διατηρήσει υπό τον αποκλειστικό του έλεγχο, και συνδέεται με τα δεδομένα, στα οποία αναφέρεται, με τέτοιο τρόπο, ώστε να μπορεί να εντοπισθεί οποιαδήποτε επακόλουθη αλλοίωση των δεδομένων αυτών. Περαιτέρω, ως «εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή» νοείται η προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που δημιουργείται από εγκεκριμένη διάταξη δημιουργίας ηλεκτρονικής υπογραφής και η οποία βασίζεται σε εγκεκριμένο πιστοποιητικό ηλεκτρονικής υπογραφής (βλ. Ε.Σ. VI Τμ 130/2020). Εξάλλου, η εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή επέχει θέση ιδιόχειρης υπογραφής, ήτοι εκπληρώνει το σκοπό και τις λειτουργίες της, τόσο στο ουσιαστικό, όσο και στο δικονομικό δίκαιο, και, ως εκ τούτου, αποτελεί, μέθοδο τεκμηρίωσης της γνησιότητας του ηλεκτρονικού εγγράφου (βλ. και Ε.Σ. VI Τμ. 760, 2513/2016).

13. Επειδή, εκ των ανωτέρω παρέπεται ότι η προσήκουσα υποβολή της προσφυγής ενώπιον της ΑΕΠΠ, απαιτεί τη θέση επ' αυτής αποκλειστικώς εγκεκριμένης προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής ή προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών. Τούτο δε προκειμένου να βεβαιώνεται η προέλευσή της, ότι δηλαδή η προσφυγή προέρχεται πράγματι από το πρόσωπο που φέρεται να την υπογράψει και να διασφαλίζεται η αυθεντικότητά της. Έτσι, πλήρης και ολοκληρωμένη καθίσταται η ηλεκτρονική υπογραφή μόνον εφόσον συνοδεύεται από πιστοποίηση αυτής, άλλως ουδόλως υφίσταται ως τοιαύτη κατά την έννοια των προμνησθεισών διατάξεων (ΔΕφΠειρ 33/2021). Τούτων δοθέντων, ελλείπουσας της απαιτούμενης ψηφιακής υπογραφής ως εκ τούτου, η προδικαστική προσφυγή ισοδυναμεί με μηδέποτε υπογραφείσα (και άρα μηδέποτε ασκηθείσα), με αποτέλεσμα να τυγχάνει απορριπτέα προεχόντως ως απαράδεκτη. Εξάλλου εκ του οικείου νομοθετικού πλαισίου, ουδόλως, επιφυλάσσεται διαφορετική μεταχείριση ως προς τις απαιτήσεις εγκυρότητας ηλεκτρονικής υπογραφής, στο σύνολο των εγγράφων της προσφοράς στην διαγωνιστική διαδικασία και στην προδικαστική προσφυγή, αφού αμφότερα τα είδη των εν λόγω εγγράφων,

υποβάλλονται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ. Αντιθέτως ως εκρίθη (βλ. ΕΛΣυν 130/2020) «τα δικαιολογητικά του προσωρινού αναδόχου, που έχουν συνταχθεί/παραχθεί από τον ίδιο (υπεύθυνες δηλώσεις, βεβαιώσεις κ.α.), δεν υποβλήθηκαν ορθώς, διότι, από τον έλεγχο που διενεργήθηκε στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του ΕΣΗΔΗΣ, προέκυψε ότι αυτά δεν είναι υπογεγραμμένα με εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που υποστηρίζεται από εγκεκριμένο πιστοποιητικό, κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 3.5 α' και ε' της διακήρυξης και του άρθρου 8 παρ. 3 της Αριθμ. 117384/2017 Κ.Υ.Α., β) όπως προέκυψε από τον έλεγχο στην ηλεκτρονική πλατφόρμα, η ψηφιακή υπογραφή του αναδόχου στα δικαιολογητικά συμμετοχής δεν φέρει ασφαλή χρονοσήμανση από αναγνωρισμένο πάροχο υπηρεσιών ασφαλούς χρονοσήμανσης, αλλά από το ρολόι του υπολογιστή του υπογράφοντος, κατά παράβαση της Αριθμ. ΥΑΠ/Φ.40.4/163/13 (Β' 401/22.2.2013) και του άρθρου 9 της αριθμ. 117384/2017 Κ.Υ.Α.». Συνεπώς, η χρήση μη προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής ισοδυναμεί με την έλλειψη αυτής κατά παράβαση του Νόμου και του οικείου κανονιστικού πλαισίου που δεν εισάγει, άλλωστε, κάποια εξαίρεση (βλ. ΑΕΠΠ 667/2020, 683/2019, 775/2020).

14. Επειδή, η φωτοσάρωση/σκανάρισμα συμβόλου ψηφιακής υπογραφής δεν εξομοιώνεται ούτε με την αναγκαίως διαδραστική ηλεκτρονική υπογραφή ούτε καν με ιδιόχειρη υπογραφή, συνιστά δε απλή αναπαράσταση συμβόλου που παραπέμπει και ομοιάζει σε μια αληθή ηλεκτρονική υπογραφή, χωρίς όμως να συνιστά τέτοια. Άρα, δικαιολογητικό υποβαλλόμενο ως φέρον τέτοια «ψηφιοποιημένη» αναπαράσταση, δεν συνιστά υπογεγραμμένο εν γένει έγγραφο και άρα, εφόσον πρόκειται για υπεύθυνη δήλωση, η οποία πρέπει να φέρει υπογραφή του υπευθύνως δηλούντος εκδότη της, υποβάλλεται απαραδέκτως και νοείται ως μη υποβληθέν (Αποφάσεις ΑΕΠΠ 26/2021, α481/2020, 140/2020, 927/2019) Άλλωστε, η ηλεκτρονική και δη, η προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή έχουν τέτοιο χαρακτήρα και καθιστούν πρωτότυπο το φέρον αυτές ηλεκτρονικό έγγραφο, ακριβώς διότι ενέχουν διαδραστικότητα και ο θεωρών το ηλεκτρονικό έγγραφο, έχει δι' αυτών και με την επιλογή τους δια

προγράμματος ανάγνωσης σχετικών ηλεκτρονικών εγγράφων, πρόσβαση στις πληροφορίες περί χρόνου υπογραφής και ταυτότητας του υπογράφοντος, πράγμα που προδήλως δεν λαμβάνει χώρα δια της απλής φωτοσάρωσης συμβόλου που αναπαριστά τέτοια ηλεκτρονική υπογραφή και η οποία απλώς απεικονίζεται ως ένα προφανώς ουδόλως αλληλεπιδραστικό «σχέδιο/εικόνα/φωτογραφία». Εξάλλου, ουδόλως είναι γνωστό ή είναι δυνατό να είναι γνωστό, αν αυτή η φωτοσάρωση/φωτογραφία παραπέμπει και προέρχεται από τη φωτοσάρωση μιας εκτύπωσης από ένα έστω ηλεκτρονικό έγγραφο που φέρει μια αληθή τέτοια υπογραφή ή αν απλώς επικολλήθηκε από οιονδήποτε μια σχετική εικόνα επί της εικόνας φωτοσάρωσης ενός φυσικού ανυπόγραφου και ηλεκτρονικά και χειρόγραφα, εγγράφου, πράγμα όλως ευχερές και δυνατό δια απλών χειρισμών μέσω οιονδήποτε ηλεκτρονικού υπολογιστή. Άλλωστε, η εκτύπωση ενός ηλεκτρονικού εγγράφου συνιστά αντίγραφο αυτού, με το ηλεκτρονικό έγγραφο νοούμενο ως το πρωτότυπο και άρα, η ηλεκτρονική υποβολή μιας τέτοιας εκτύπωσης, δια φωτοσάρωσης αυτής, συνιστά ηλεκτρονική υποβολή αντιγράφου εξ ενός πρωτοτύπου, ενώ η απευθείας ηλεκτρονική υποβολή μέσω ΕΣΗΔΗΣ ενός αυτού καθαυτού ηλεκτρονικού εγγράφου συνιστά ηλεκτρονική υποβολή πρωτοτύπου . Προς τούτο άλλωστε, ένα τέτοιο έγγραφο, δηλαδή μια φωτοσάρωση που προβάλλεται ως προερχόμενη από εκτύπωση ενός αληθούς ηλεκτρονικού εγγράφου ηλεκτρονικώς υπογεγραμμένου, θα πρέπει να φέρει επικύρωση από δικηγόρο, για να διακριβώνεται ότι προέρχεται από γνήσιο πρωτότυπο (ηλεκτρονικό) έγγραφο και αυτό διότι η επικύρωση διασφαλίζει ότι κατά δήλωση του τουλάχιστον, το αρμόδιο προς επικύρωση όργανο θεώρησε το εις χείρας του πρωτότυπο ηλεκτρονικό έγγραφο, αντιπαρέβαλε αυτό με την εκτύπωση και κατέληξε στο ότι η δεύτερη αποτελεί πιστό αντίγραφο, δηλαδή πιστή εκτύπωση του ηλεκτρονικού εγγράφου και προς τούτο επικυρώνει την εκτύπωση (ΑΕΠΠ 707/2021).

15. Επειδή, από την επισκόπηση του οικείου φακέλου προκύπτει ότι η ψηφιακή υπογραφή της υπογράφουσας την κατατεθείσα στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού προδικαστική προσφυγή φέρει τον χαρακτήρα σκαναρισμένου

φωτοαντίγραφου η οποία ουδόλως δύναται να προσφέρει καμία από τις απαιτούμενες έγκυρες πληροφορίες για τον συντάκτη του εγγράφου όταν «κλικάρει» κάποιος με το ποντίκι του υπολογιστή επ' αυτής. Σημειωτέον ότι αυτό που υποβλήθηκε δεν συνιστά σάρωση ενός πρωτοτύπου, αλλά σάρωση μιας εκτύπωσης ενός τυχόν υπάρχοντος πρωτοτύπου, ήτοι σάρωση ενός αντιγράφου ενός τυχόν πρωτοτύπου εγγράφου επικαλούμενου ως συντάκτη του, του οικονομικού φορέα. Επιπλέον, όπως αναλυτικά προεκτέθηκε, μόνη της η σαρωμένη εικόνα-αναπαράσταση προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής ουδεμία βεβαιότητα γνησιότητας παράσχει, αφού εν γένει και τεχνικά είναι όλως δυνατή η προσθήκη της εικόνας επί εικόνας εγγράφου που δεν τη φέρει και αυτό ακριβώς διότι η ηλεκτρονική υπογραφή παράγει τη βεβαιότητα γνησίου υπογραφής εκ της αλληλεπιδραστικής ηλεκτρονικής της ιδιότητας και όχι λόγω της εικόνας της. Η δε απλή εντός της εικόνας αναγραφή του ονόματος του φερόμενου ως υπογράφοντος ως μέρος της εικόνας που παραπέμπει σε ηλεκτρονική υπογραφή ουδόλως αρκεί, αφού η προδικαστική προσφυγή δεν αρκεί να αναγράφει το όνομα του φερόμενου ως εκδότη της, που ούτως ή άλλως προκύπτει εκ του περιεχομένου της, αλλά πρέπει να περιλαμβάνει και την προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή του. Συνεπώς, ελλείπουσας της απαιτούμενης ψηφιακής υπογραφής ως εκ τούτου, η προδικαστική προσφυγή ισοδυναμεί με μηδέποτε υπογραφείσα (και άρα μηδέποτε ασκηθείσα), με αποτέλεσμα να τυγχάνει απορριπτέα προεχόντως ως απαράδεκτη (ΑΕΠΠ 707/2021).

16. Επειδή, κατά τα προλεχθέντα η υπό κρίση προσφυγή κρίνεται ως απαράδεκτη..

17. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, η εξεταζόμενη προσφυγή απορρίπτεται και το παράβολο που κατατέθηκε καταπίπτει.

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την προσφυγή.

Δέχεται τις παρεμβάσεις.

Ορίζει την κατάπτωση του κατατεθέντος παραβόλου.

Αριθμός Απόφασης:1355/2021

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στις 18 Αυγούστου 2021 και εκδόθηκε στις 19 Αυγούστου στον Αγ. Ιωάννη Ρέντη.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Μιχαήλ Διαθεσόπουλος

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Παναγιώτα Καλαντζή